

แข่ง เรือ

ศ.สมปราชญ์ อัมมะพันธ์

เมืองไทยมีแม่น้ำลำคลองอยู่มากมาย วิถีชีวิตของผู้คน จึงได้ผูกพันกับสายน้ำมาเป็นเวลานานก่อนจะมีการตัดถนนหนทางขึ้นใช้เช่นปัจจุบัน คนไทยจะสัญจรไปไหนมาไหนก็ใช้ทางน้ำเป็นสำคัญ พาหนะทางน้ำคือ เรือ ได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี คนไทยได้อาศัยเรือเป็นพาหนะในการเดินทาง การติดต่อค้าขาย ทำการประมงหรือทำศึกสงคราม นอกจากนี้คนไทยยังใช้เรือมาพายแข่งกัน การแข่งเรือจึงกลายเป็นกีฬาพื้นเมืองที่สนุกสนานที่คนไทยนิยมเล่นอีกอย่างหนึ่งมาแต่โบราณ

การแข่งเรือจะเริ่มมีมาเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่จากหนังสือเรื่องนางนพมาศ ได้กล่าวถึงการแข่งเรือในสมัยสุโขทัยว่า มิใช่แข่งเพื่อความสนุกสนาน แต่เป็นการแข่งเรือในพระราชพิธีอัสวายุช เดือน ๑๑ เป็นการแข่งเรือเพื่อเสี่ยงทาย เพื่อแสดงความเจริญหรือไม่เจริญ ของบ้านเมืองในแต่ละปี

กรมศิลปากร (2513 : 146-147) กล่าวอ้างไว้ว่า “ถ้าเรือทรงพระนารายณ์ คือ เรือพระยามิชัยข่านะก็ ทำนายว่า สมเด็จพระมหากษัตริราชเจ้าจะแผ่ผ่านพระเดชเดชาอนุภาพไปทั่วทิศานุทิศ ลูกคำพาดิชนานาประเทศจะแตกตื่นกันมาเซยชมบรมโพธิสมภารพระเจ้าแผ่นดิน บ้านเมืองจะบริบูรณ์ด้วยสรรพสิ่งของต่างประเทศ ราคาซื้อขายจะย่อมเยาเบาค่าทุกสิ่ง สิ้นค้า ธัญญาหารมัจฉมังสาหาร ผลาหารพานจะเสื่อมทรมมิดเคืองไม่สู้อุดม เศษทำนายว่า สตรีจะมีบุตรเป็นชายโดยมาก อนึ่งโสด แม้ว่าเรือทรงพระลักษมี คือ เรือพระอัครชายามิชัยข่านะ...ทายว่าบ้านเมืองจะบริบูรณ์ด้วยธัญญาหารมัจฉมังสาหาร ผลาหาร น้ำอ้อย น้ำตาลสารพัดของบริโภค อันลูกคำพาดิซึ่งจะมาค้าขายชายจะเบาบาง สิ่งของต่างประเทศมิได้อุดมมธยม เศษทำนายว่า สตรีจะมีบุตรเป็นธิดาโดยมากกว่า พระเรือที่นั่งทั้งสองแข่งเสมอลำกันก็ทำ

นายว่า บ้านเมืองจะมีได้บริบูรณ์ทุกสิ่ง”

กรมศิลปากร (2515 : 267) ได้กล่าวถึงการแข่งเรือในสมัยกรุงศรีอยุธยาว่า “เดือน ๑๑ พระราชพิธีอัสวายุช พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาทรงเรือพระที่นั่งกิ่งลำหนึ่ง พระอัครมเหสีทรงลำหนึ่ง แข่งเรือกันแล้วโปรดให้เสนาอำมาตย์ทั้งหลาย แข่งเรือกันโดยอันดับ ทำพระราชพิธีนี้ตั้งแต่วันขึ้น ๑๔ ค่ำ จนแรมค่ำ ๑ รวม ๓ วัน”

หนังสือโคลงทวาทศมาส (2522 : 48) กล่าวถึงการแข่งเรือสมัยกรุงศรีอยุธยาว่าเป็นการแข่งขันเรือในพระราชพิธีอัสวายุช มีการแข่งเรือต่าง ๆ เช่น เรือไกรสร मुख เรือสมรรถไชย และเรืออื่น ๆ อีกมากมาย มีคำโคลงกล่าวถึงบางตอน เช่น

นาสาสาเลขน้ำ	นองใน
ฝั่งนธธาราวลิต	แก่แก้ว
นาเวศประกายไสว	ขบแข่ง กนนา
อื้อนุชน้องแคล้ว	คลาศกุ

กาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศก พระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศไชยเชษฐาสุริยวงศ์ (2516 : 67) ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายได้กล่าวถึงการแข่งเรือไว้ว่า

เดือนสิบเปิดเสร็จสำแดง	เรือกิ่งแข่งตามพิธี
พายงามตามชลธี	พี่แลเจ้าปล้ำเป็นดา

การแข่งเรือมีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา ซึ่งเป็นการแข่งขันเรือในพระราชพิธีอัสวายุช เมื่อมาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ การแข่งเรือเพื่อเสี่ยงทายในพระราชพิธีอัสวายุช

แต่ละคนนั่งตามตำแหน่งที่เหมาะสม ให้คู่พายแต่ละข้างมีฝีมือเสมอกัน และให้เหมาะตามความถนัดซ้ายหรือขวา โดยเฉพาะคนหน้าสุด ถ้าเป็นเรือยาวของภาคกลางถือว่าเป็นคนสำคัญของเรือ คือเป็นผู้คอยบอกจังหวะการพาย เรียกว่า “คนบอกยาว” จะเป็นผู้นำ ๆ ยืน ๆ อยู่ที่หัวสุดของเรือหันหน้าเข้าหาฝีพาย หรือหันไปทางท้ายเรือ อาจจะทำพายหรือเป่านกหวีดคอยบอกให้ฝีพายรู้ว่าเวลาใดควรจะเร่งฝีพาย พายช้าหรือพายเร็วเพียงใด เพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียง (วิบูลย์ลีสุวรรณ, 2521 : 207-208)

ส่วนเรือเปรี้ยวของภาคใต้คนหน้าสุดเรียกว่า “นายหัว” จะต้องเป็นคนพายเก่ง จังหวะดีและแม่นยำ มีไหวพริบดี รู้ว่าเมื่อใดควรพายช้าหรือพายจำ (สุวิงศ์ พงศ์ไพบูลย์, 2529 : 3085)

ผู้ที่มีความสำคัญอีกคนหนึ่งคือ นายท้ายเรือหรือคนคัดท้าย หรือคนถือท้าย ซึ่งต้องเลือกเฟ้นกันเป็นพิเศษ เลือกเอาคนที่แข็งแรง บังคับทิศทางเรือเก่ง มีชั้นเชิงสูง มีความชำนาญ รู้จักคั้งน้ำ รู้จักทางเดินของกระแสน้ำ เพื่อช่วยให้เรือวิ่งได้เร็วขึ้น ด้วยเส้นทางตรงทำให้ได้เปรียบในการแข่งขัน พายของนายท้ายจะมีด้ามยาว ตัวพายก็จะมีใหญ่กว่าของคนอื่น พายของนายท้ายใช้ทำหน้าที่เหมือนหางเสือเรือ แต่เมื่อมีจังหวะเหมาะนายท้ายก็จะร่วมพายกระท่งเรียกว่า “ทุ้งท้าย” จะทำให้เรือพุ่งเร็วยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในระยะเวลาที่กำลังจะเข้าเส้นชัย

การจับคู่เรือยาวเพื่อเข้าแข่งขันกันจะใช้ขนาดของเรือและจำนวนของฝีพายเป็นเกณฑ์ ถ้ามีเรือขนาดเดียวกันเข้าแข่งขันหลาย ๆ ลำ ก็จะใช้แข่งที่ละคู่เรื่อยไปจนกว่าจะได้ลำที่ชนะเลิศของเรือแต่ละขนาด

การแข่งขันเรือยาวหรือเรือเปรี้ยวของภาคใต้ เป็นกีฬาพื้นเมืองที่ได้รับความนิยมมากอย่างหนึ่ง จังหวัดที่มีชื่อที่สุดในการแข่งเรือเปรี้ยวของภาคใต้คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นอกจากนี้ยังมีในจังหวัดชุมพร พังงา ตรัง สงขลา พัทลุง สตูล หรือวิธีการแข่งขันนั้นส่วนมากจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน อาจจะมีแตกต่างกันไปบ้างเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกติกาของผู้จัดการแข่งขันในแต่ละท้องถิ่น เช่น

๑. ประเภทการแข่งขัน อาจแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ
 - ก. ประเภทประชาชนชาย
 - ข. ประเภทประชาชนหญิง
 - ค. ประเภทนักเรียนชาย

๒. ขนาดของเรือที่เข้าแข่งขัน แบ่งออกเป็นขนาด

ต่าง ๆ ดังนี้

๑. เรือยาวขนาด ๑๘-๒๐ ฝีพาย
 ๒. เรือยาวขนาด ๒๒-๒๔ ฝีพาย
 ๓. เรือยาวขนาด ๓๖-๔๐ ฝีพาย
- หรือบางที่อาจเรียกเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้จำนวนฝีพายเป็นเกณฑ์

๓. วิธีแข่งขัน ต้องใช้เรือยาวคู่หรือฝีพายจำนวนเท่ากัน พายแข่งกันครั้งละ ๒ ลำ จากจุดเริ่มต้นหรือพุ่มพลอยเรือไปยังเส้นชัย ซึ่งมีระยะห่างพอสมควร เรือของใครถึงก่อนและสามารถชิงธงที่เส้นชัยได้ก่อนก็เป็นฝ่ายชนะ การแข่งขันจะต้องแข่งกันคู่ละ ๒ เที้ยว คือ พายแข่งกันเที้ยวแรกแล้วให้เปลี่ยนด้านหรือเปลี่ยนสายน้ำแข่งกันอีกเป็นเที้ยวที่ ๒ ใครชนะทั้ง ๒ เที้ยว จึงถือว่าชนะ ถ้าชนะล่ำละเที้ยวถือว่าเสมอ

ก่อนการแข่งขัน คู่แข่งขันจะต้องตั้งผู้แทนให้เสียงทนายเพื่อเลือกร่องน้ำ เมื่อถึงเวลากรรมการจะเรียกเรือที่จะแข่งขันกันทั้งคู่เข้าประจำพุ่มพลอยเรือให้เรืออยู่ห่างกันประมาณ ๕-๑๐ เมตร เมื่อทุกอย่างพร้อม กรรมการจะให้อาณัติสัญญาณการแข่งขันจะเริ่มต้นเรือทั้งสองลำจะพุ่งแข่งให้ได้ธงใครตรงมันใครหยิบธงได้ก่อนก็เป็นฝ่ายชนะ แต่ถ้านายหัวเรือผู้หยิบธงเกิดตกน้ำ หรือเรือล่มในระหว่างที่ท้ายเรือยังไม่พ้นจุดตัดสิน (ราวธงหรือเส้นชัย) ให้ปรับเป็นแพ้ และฝีพายทุกคนจะต้องสวมเสื้อในขณะแข่งขัน

การแข่งเรือก้อและ

การแข่งขันเรือของคนไทยในภาคใต้นั้น นอกจากจะมีการแข่งเรือเปรี้ยวหรือเรือยาว ซึ่งเป็นการแข่งเรือของคนไทยพุทธในเทศกาลทำบุญชักพระ ทอดกฐิน หรือแข่งขันเพื่อความสนุกสนานในหน้าน้ำหลากแล้ว ยังมีการแข่งเรืออีกประเภทหนึ่งของคนไทยมุสลิม คือ การแข่งเรือก้อและ นันทวรรณ พวงจิตร และคณะ (2531 : 131) กล่าวว่า การนำเรือก้อและมาแข่งขันกันครั้งแรกเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๗-๒๔๘๘ ในสมัยที่ขุนจรรยาวิเศษ (เที่ยง จรรยาวิเศษ บุณยนิษฐ์) ดำรงตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัดปัตตานี จุดประสงค์ในการจัดให้มีการแข่งเรือก้อและเพื่อความสนุกสนาน ซึ่งชาวพื้นเมืองเป็นผู้นำเรือก้อและมาแข่งขันพายเรือกันก่อน รูปแบบการแข่งขันครั้งแรก ๆ เป็น

แบบชาวบ้าน ต่อมาได้หยุดชะงักไป

พ.ศ. ๒๕๑๘ จังหวัดนราธิวาสจึงคิดฟื้นฟู ประเพณีการแข่งขันเรือก้อและขึ้นอีก โดยจัดแข่งหน้าพระที่นั่ง ณ บริเวณปากแม่น้ำบางนรา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน แปรพระราชฐานไปประทับ ณ พระตำหนักทักษิณราชธานี ณ วัดครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ (นเรศ ศรีรัตน์, 2529 : 407)

เรือก้อและเป็นเรือที่นิยมใช้กันมากแถบชายฝั่งทะเล ด้านตะวันออกของอ่าวไทย ตั้งแต่อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราชตลอดไปจนถึงหลายอำเภอในจังหวัดนราธิวาส ชาวพื้นเมืองรู้จักใช้เรือก้อและเป็นพาหนะในการเดินทาง และทำการประมงมาช้านาน ยามว่างจากการประกอบอาชีพ ยามคลื่นสงบและงานเทศกาลของท้องถิ่น ชาวพื้นเมืองจะนำเรือก้อและมาใช้ประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ โดยนำมาจัดแข่งขันพายเรือเพื่อชิงความเป็นหนึ่งในด้านความเร็ว ภายหลังเนื่องจากนิสัยรักสวยรักงาม จึงมีผู้คิดเพิ่มความสวยงามแก่เรือขึ้นอีกด้วยการเน้นที่ศิลปะการตกแต่งลวดลาย ตั้งแต่หัวเรือจนถึงท้ายเรือ ผู้ส่งเรือก้อและเข้าแข่งขันจึงอดประกวดกันในเรื่องความงามของลวดลายด้วยไม่ได้ นอกจากนี้ยังหมายรวมความงามไปถึงความพร้อปรือของฝีพาย ในการยกพายขึ้นลง ๆ แต่ละครั้งอีกด้วย (สุนันต์ จิตพิทักษ์, 2523 : 100)

เสฐียร โกเศศ (2515 : 244) ได้เขียนเอาไว้ในหนังสือ **พื้นความหลัง** ว่า “...เรือชนิดหนึ่ง มีลักษณะหัวท้ายงอน เห็นจุดเกยหาตอยู่หลายลำ ได้ความว่าเรียกเรือโกและหรือ ก้อและ ชื่อนี้ใกล้เคียงกับคำว่าเรือกุและในภาษาไทย แต่รูปร่างเรือโกและหรือก้อและของมลายู กับเรือกุและของไทยไม่เหมือนกันทีเดียว...เรือกุและของไทยเป็นเรือชนิดหนึ่ง เรียกเพี้ยนเป็น ปูและก็มี...”

พจนานุกรมได้ให้ความหมายของเรือก้อและไว้ว่า ก้อและ (ถิ่น-ปักซีใต้) น. ชื่อเรือชนิดหนึ่ง เสริมข้างกระดาน มีรูปเพรียว หัวและท้ายแหลมสูง เรียกเพี้ยนเป็นก้อและ ก้อและ กูโล หรือ ปูและก็มี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530 : 106)

เรือก้อและเป็นเรือที่ทำจากฝีมือของชาวไทยมุสลิม โดยเฉพาะชาวประมงที่อยู่ในจังหวัดนราธิวาสและจังหวัดปัตตานี การต่อเรือก้อและในปัจจุบันจะเริ่มจากการวางกระดูกงู โดยใช้ไม้ขนาด ๘x๘ นิ้ว มีความยาวเท่าขนาดของเรือ แบ่งออกเป็นสามส่วนเท่า ๆ กัน แล้วเกลาด้านข้างทั้งสอง

ข้างของส่วนที่ ๑ และที่ ๓ ให้เลี้ยวไปทางปลายทั้งสองข้าง การตั้งกึ่ง ำนำงซึ่งทำด้วยไม้กระดานแผ่นใหญ่ที่มีความกว้างเท่ากับความลึกของลำเรือทำให้เป็นรูปโค้งคล้ายตัว U ในภาษาอังกฤษมาตั้งบนกระดูกงู ให้ห่างกันประมาณ ๕๐ เซนติเมตรต่ออัน ใ้กึ่งที่มีความกว้างที่สุดอยู่ตอนกลางของลำเรือ แล้วค่อย ๆ เรียงเล็กไปทางหัวและท้ายให้เหมาะสมและสวยงาม โดยใ้กึ่งขนาดเล็กจำนวน ๒ อัน อยู่ระหว่างกึ่งใหญ่เป็นแบบ ๒-๑-๒ สลับกันไปตลอดทั้งลำเรือ ยกเว้นตอนกลางทำเป็นช่องว่างสำหรับใช้วิดน้ำในเรือ ส่วนหัวส่วนท้ายต้องใช้กึ่งขนาดใหญ่ตั้งให้ต่อกัน และตอนกลางซึ่งเป็นส่วนโค้งทั้งสองข้างเจาะรู ๒ รู สำหรับใส่โครงสอดเข้าไปในรูดังกล่าวยาวตลอดลำเรือ โดยใ้ไม้โครงนี้วางทาบบนกึ่งขนาดเล็กพอดี ทั้งนี้เพื่อทำให้เรือแข็งแรง

การต่อลำเรือจะต้องใช้ไม้กระดานที่มีความยาวเท่ากับความยาวของลำเรือ เริ่มต่อโดยการเอาไม้กระดานแผ่นแรกต่อกับกระดูกงู แล้วต่อเรียงขึ้นมาตามลำดับ ใช้ไม้ชนิดเดียวกันนี้ทำเป็นเดือยกลม ๆ ร้อยไม้กระดานทั้งสองข้างที่ต่อกันให้เดือยห่างกันพอสมควร ส่วนที่ติดกับกึ่งเรือจะต้องใช้ตะปูที่ไม่เป็นสนิม ใ้ใ้แผ่นกระดานทุกแผ่นติดกับกึ่งเรือ หลังจากต่อกระดานแผ่นสุดท้ายเสร็จแล้วก็ต่อด้วยไม้ขนาด ๒x๒ ๑/๒ นิ้ว ซึ่งค่อย ๆ เรียงไปทางหัวและท้าย ถัดจากนี้จะเป็นขอบบนสุด และส่วนที่อยู่ข้างบนกึ่งเรือต่อด้วยไม้ขนาด ๒x๒ นิ้ว วิธีการต่อในส่วนนี้ใช้วิธีเดียวกันกับการต่อด้วยแผ่นกระดานนั่นเอง และในการเข้าหน้าไม้ที่จะใช้ต่อนี้จะต้องใช้ “ขอซัด” แบบกับหน้าไม้แผ่นเดิม แล้วซัดลงบนหน้าไม้แผ่นใหม่ให้เป็นแนวในการใส่กบให้เสมอ เพื่อให้หน้าไม้ต่อกันอย่างแนบสนิท

เมื่อต่อลำเรือเสร็จแล้วก็ต้องทำส่วนหัวและท้ายด้วยไม้ขนาดใหญ่ทั้งท่อนมาตบแต่งให้เป็นหัวเรือและท้ายเรือ ซึ่งมี ๒ แบบ คือ แบบหัวยาว และแบบหัวสั้น แล้วต่อเข้ากับลำเรือด้วยการติดกันเดือย เมื่อไม่ต้องการใช้ก็สามารถถอดออกจากกันได้ หลังจากนั้นก็ทำส่วนละเอียดต่อไป และทำส่วนในของลำเรือ ต่อจากนั้นจึงวาดลวดลายศิลปะบนเรือตลอดทั้งลำ อาจเป็นรูปต่าง ๆ เช่น รูปนาค รูปสิงห์ รูปหนุมาน รูปกบรี รูปเรือ รูปครุฑ รูปเทวดา ฯลฯ สวยงามมาก (นันทวรรณ พวงจิตร และ คณะ, 2531 : 133-136)

การปล่อยเรือลงน้ำต้องมีพิธีกรรมต่าง ๆ ก่อน เช่น ต้องทำพิธีสวดหรือทำละหมาดทางศาสนาอิสลามเสียก่อน เรียกว่า “สะไมแยหะยะละหมาด” ทั้งนี้เพื่อขอพรต่อพระผู้เป็นเจ้า

ให้มีความสวัสดิ ปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ และให้มีชัยชนะในการแข่งขันด้วย บางครั้งก็มีโต๊ะครูเป็นผู้ทำพิธีสวัสดิให้และนำเอาแป้ง น้ำอบ มะนาว ดอกไม้ และน้ำมันตมาใส่กระทะกวนผสมกัน แล้วจึงเอามาทาเรือ บ้างก็รวบรวมสมุนไพรมาทาให้ พร้อมทั้งปลุกเสกข้าวสารใส่ลงไปในถังน้ำกินของฝีพายด้วยจากนั้นก็หาฤกษ์ยามที่ดีปล่อยเรือออกสู่ทะเล (สุพล ลินินที, 2527 : 30)

วิธีการแข่งขันและกติกา

กติกาการแข่งขันเรือกอดด้วยฝีพายนี้มีคล้ายคลึงกันทุกปี ดังเช่นกติกาการแข่งขันประจำปี พ.ศ.๒๕๒๖ มีดังนี้

๑. เรือกอดและที่เข้าแข่งขันทุกลำจะต้องมีลักษณะดังนี้

๑.๑ จะต้องมีลักษณะเป็นเรือกอดและตามประเพณีท้องถิ่น โดยมีสวนประกอบที่สำคัญดังนี้

ก. การต่อเรือจะต้องต่อด้วยกระดานเป็นแผ่น ๆ ไม่มีลักษณะเป็นเรือขุด

ข. การต่อเรือจะต้องมีกระดูกงู

ค. การต่อเรือจะต้องมีกง

ง. หัวเรือจะสั้นหรือยาวก็ได้แต่ต้องมีลักษณะของหัวเรือกอดและ

๑.๒ เรือกอดและทุกลำที่เข้าแข่งขันจะต้องผ่านการรับรองจากคณะกรรมการฝ่ายตรวจ สอบสภาพเรือกอดและฝีพายก่อนเข้าแข่งขัน

๑.๓ คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบสภาพเรือกอดและฝีพาย ได้มีมติกำหนดว่าเรือกอดและที่เข้าแข่งขันทุกลำจะต้องตกแต่งด้วยสีให้มีลวดลายงดงามตามประเพณีนิยม

๒. ระยะทางการแข่งขันเรือกอดและด้วยฝีพาย ใช้ระยะทางการแข่งขัน ๖๕๐ เมตร

๓. เรือที่จะเข้าแข่งขัน จะต้องมีคนควบคุมลำละ ๑ คน เพื่อติดต่อประสานงานกับกรรมการ

๔. เรือที่จะเข้าแข่งขันแต่ละลำ ให้มีฝีพายรวมทั้งนายท้ายเรือไม่เกินลำละ ๒๓ คน และมีฝีพายสำรองไม่เกินลำละ ๕ คน

๕. การเปลี่ยนตัวฝีพายและนายท้ายเรือในแต่ละเที่ยวของการแข่งขันทำได้เที่ยวละไม่เกิน ๕ คน ทั้งนี้ให้ผู้ควบคุมประจำเรือแจ้งให้คณะกรรมการปล่อยเรือทราบ

๖. ในการแข่งขัน ให้คณะกรรมการจัดเรือที่ได้รับ

แจ้งว่าจะเข้าแข่งขันเป็นคู่ ๆ การแข่งขันเพื่อคัดเลือกผู้ชนะแต่ละคู่จะต้องแข่งขัน ๒ หรือ ๓ เที่ยวตามแต่กรณี โดยให้ปฏิบัติดังนี้

๖.๑ ในการแข่งขันเที่ยวที่ ๑ ให้คู่แข่งชนตกลงกันหรือจับสลากเพื่อเลือกคู่หรือเลือกสายน้ำสำหรับเรือของตน

๖.๒ ในการแข่งขันเที่ยวที่ ๒ ให้เรือคู่แข่งชนเปลี่ยนใช้สายน้ำการแข่งขันเรือเป็นตรงกันข้ามกับเที่ยวที่ ๑ (คือเปลี่ยนสายน้ำ)

๖.๓ ในกรณีผู้ชนะการแข่งขันทั้งในเที่ยวที่ ๑ และในเที่ยวที่ ๒ ให้ถือเป็นผู้ชนะการแข่งขัน โดยไม่ต้องแข่งขันในเที่ยวที่ ๓ อีก

๖.๔ ในกรณีที่มีการแข่งขันในเที่ยวที่ ๑ และเที่ยวที่ ๒ ผลปรากฏว่าผลัดกันแพ้ชนะฝ่ายละครึ่ง ให้คู่แข่งชนจับสลากหรือตกลงกำหนดสายน้ำ เพื่อแข่งขันใหม่เป็นเที่ยวที่ ๓ และให้ถือผลการแข่งขันในเที่ยวที่ ๓ เป็นผลการแข่งขันสำหรับคู่แข่งชนนั้น

๗. การปล่อยเรือ ณ จุดเริ่มต้นให้ถือเอาส่วนปลายสุดของหัวเรือเป็นจุดเริ่มต้น โดยฝีพายหัวเรือเป็นผู้จับทุ่นที่คณะกรรมการปล่อยเรือกำหนดไว้

๘. การเตรียมพร้อมในการปล่อยเรือก่อนได้ยินสัญญาณ ณ จุดเริ่มต้น ให้ฝีพายทุกคนยกพายให้พ้นผิวน้ำ เว้นแต่นายท้ายเรือ อนุญาตให้ใช้พายค้ำค้ำ หรือบังคับเรือให้หยุดนิ่งอยู่ ณ จุดเริ่มต้นการแข่งขันได้

๙. เมื่อเรือทุกลำพร้อมแล้ว กรรมการปล่อยเรือจะให้สัญญาณว่า 'ระวัง' แล้วยิงปืน ๑ นัด เป็นสัญญาณปล่อยเรือ หากเรือออกไม่พร้อมกันด้วยความผิดพลาดของกรรมการปล่อยเรือ หรือกรรมการปล่อยเรือเห็นว่ามิชอบได้เปรียบเสียเปรียบเกิดขึ้น กรรมการจะยิงปืนติดต่อกัน ๓ นัด เพื่อเป็นสัญญาณให้ทราบว่าจะทำการปล่อยเรือ ณ จุดเริ่มต้นการแข่งขันใหม่ เมื่อเป็นดังนี้ คู่แข่งขันจะต้องถอยกลับมา ณ จุดเริ่มต้น เพื่อทำการปล่อยเรือที่จุดเริ่มต้นกันใหม่

๑๐. เรือแข่งจะต้องวิ่งในลู่หรือสายน้ำของตน หากวิ่งผิดลู่หรือผิดสายน้ำ ถือเป็นการกระทำผิด ให้ปรับเป็นแพ้ในการแข่งขันเที่ยวนั้น

๑๑. เรือแข่งขันจะต้องวิ่งในลู่หรือสายน้ำของตน แม้จะถูกกระทบกระแทกจากเรือแข่งขันลำอื่น ให้พายต่อไปให้ถึงเส้นชัย โดยปฏิบัติตามกติกาเกี่ยวกับการแข่งขันอื่น ๆ ทุกข้อ จึงจะถือว่าชนะ
๑๒. การตัดสินชี้ขาดว่า เรือแข่งขันลำใดชนะให้ถือตามประเพณีของท้องถิ่น คือ เมื่อเรือแข่งขันลำใดเข้าถึงเส้นชัยก่อนลำอื่น ถือเป็นการชนะการแข่งขันในเที่ยวนั้น
๑๓. ในกรณีที่บุคคลในเรือที่เข้าแข่งขันเกิดละเมิดกติกาตามที่กำหนดไว้ก็ดี หรือได้กระทำด้วยประการอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่ามีเจตนาถ่วงถ่วงบุคคลในเรือคู่แข่ง ขณะที่มีการแข่งขัน คณะกรรมการอาจพิจารณาให้ปรับเป็นแพ้การแข่งขันเที่ยวนั้นได้
๑๔. ให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องตามประกาศจังหวัดนครราชสีมา เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการแข่งเรือและด้วยฝีพายหน้าพระที่นั่ง มีอำนาจเด็ดขาดในการตีความ เพื่อบังคับให้เป็นไปตามกติกาแข่งขันนี้ ในกรณีกติกาการแข่งขันฉบับนี้ไม่ได้ระบุโดยชัดแจ้ง เพื่อบังคับใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดโดยถือหลักประเพณีการแข่งขันเรือเป็นทางปฏิบัติ

การตัดสินชี้ขาดของคณะกรรมการให้ถือเป็นยุติ ไม่มีการอุทธรณ์หรือโต้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น

๑๕. เรือที่เข้าแข่งขันห้ามใช้เรือลากจูงไปยังจุดปล่อยเรือยกเว้นในรอบชิงชนะเลิศ จะมีเรือของคณะกรรมการดำเนินการลากจูงให้

การแข่งขันเรือกอล์ฟและมีเครื่องดนตรีซึ่งประกอบด้วย

๑. ปี ขวา ๑ เล้า
๒. โทขนขนาดเล็กและใหญ่ (ตัวผู้ ตัวเมีย) รวม ๒ ใบ
๓. ม้องใหญ่ ๑ ใบ

เครื่องดนตรีจะบรรเลงเหมือนการแข่งขันศิลปะ โดยเริ่มตั้งแต่เรือคู่แข่งกำลังจะถูกปล่อยจากจุดเริ่มต้น แล้วจึงหวนจะค่อย ๆ กระจับขึ้นเรื่อย ๆ และจะหยุดเมื่อเรือผ่านเส้นชัยไปแล้ว ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเรียกร้องความสนใจของผู้ชมและเป็นการเร้าใจนักแข่งเรือ

การแข่งขันเรือกอล์ฟและหน้าพระที่นั่ง นอกจากเป็นการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีแล้วยังเป็นการฟื้นฟูประเพณีดั้งเดิมเป็นการสร้างความสามัคคีระหว่างหมู่คณะ และระยะหลังงานนี้กลายเป็นประเพณีที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยวมินักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศไปชมกันอย่างคับคั่ง ทำให้เกิดประโยชน์ในแง่เศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง (นเรศ ศรีรัตน์, 2529 : 408)

ผู้ประพันธ์

หนังสืออ้างอิง

- โคลงทวาทศมาส, 2522. นครปฐม : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, 2518. *ชีวิตและงานของสุนทรภู่*, กรุงเทพฯ : เสริมวิทย์บรรณาการ.
- ธรรมมาธิเบศ, เจ้าฟ้า, 2516. *พระประวัติพระนิพนธ์หรือยกทรงเจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศ*, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาการ
- นเรศ ศรีรัตน์, 2529. *สาทรานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 8*, กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- นันทวรรณ พวงจิตร และคณะ, 2531. "โลกทรรศน์ชาวไทยภาคใต้จากกีฬาพื้นเมือง", *เอกสารประกอบการศึกษา วิชาโลกทรรศน์ชาวไทยภาคใต้*, ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ, 2513. *เสภาเรือขุนช้างขุนแผน*, พระนคร : ศิลปาบรรณาการ.
- ราชบัณฑิตยสถาน, 2530. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ, 2521. *มรดกไทย*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปาณยา.
- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี, 2527. "จ้าวแห่งสายน้ำเมืองดอกบัว", *อนุสาร อสท.* (ปีที่ 24 ฉบับที่ 9 เดือนเมษายน) ศิลปากร, กรม, 2515. *คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัดและพระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์*, พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา.
- _____ 2513. *นางนพมาศหรือตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์*, พระนคร : ศิลปาบรรณาการ.
- สุธวิงศ์ พงศ์ไพบูลย์, 2519. *สาทรานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 1*, กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- สุพล ลินนท์, 2527. "วันวารแห่งการแข่งขันเรือกอล์ฟ", *ความรู้คือประทีป*, (3 กรกฎาคม - กันยายน).
- สุนันต์ จิตพิทักษ์, 2523. "การแข่งขันเรือกอล์ฟ", *ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้*, กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- เสริญวโรเทศ, 2515. *พื้นความหลัง เล่ม 2*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศึกษิตสยาม.